

Kvinden og Samfundet

Udgivet af

Dansk Kvindesamfund.

Nr. 34.

Kontor: Nørregade 33, St.

21. August 1900.

Udgaar hver Tirsdag.

16. Aarg.

Koster 50 Øre + Postpenge Kvartalet. Enkelte Numre 5 Øre.

Julie Laurberg.

Fotograf.
Hotel du Nord.
Indgang ad Porten. Elevator.

Emmy Thulstrup.
Hjemmelavet Konfekt,
tilkendt eneste

Panoptikon, V. 1. Sal o. G.
København. Telefon 19017.
Varerne bringes overalt.
Provisionsordre effektueres pr. Omgående.

Annoncer

til „Kvinden og Samfundet“
bedes sendt under Adresse:
Ekspeditionen, Nørregade 33.

**Klager over Uregelmæssig-
hed i Forsendelsen bedes stil-
let skriftligt til Postvæsenet
— hjælper dette ikke, da til
Bladets Kontor.**

Manuskripter, der indleveres til
„Kvinden og Samfundet“, maa til Efter-
retning for Redaktionen være forsy-
nede med Navn og Adresse. Til
anonyme Skrivelser kan Red. ikke tag
Hensyn.

**I August Maaned under
Fru Anholms Fraværelse be-
des alle Meddelelser til Re-
daktionen sendte til Kontoret
Nørregade 33.**

Tjenestepigesagen.

Fru Redaktør!

Tjenestepigerne har faaet deres eget
Blad og har derved ligesom indtaget
en fastere Stilling. Det kan maaske
derfor undskyldes, at man tager Sa-
gen op paa Ny, til Trods for at der
allerede er talt og skrevet en Del
derom.

Det er om de to Artikler i „Tje-
nestepigernes Blad“ Nr. 2, „En Hus-
moders Forslag“ af D. H. og „Hvor
meget koster en Tjenestepige om Maa-
neden?“ jeg kunde have Lyst til at
sige et Par Ord, om da De, Fru Re-
daktør, vil laane mig Plads dertil.

Tandlæge Frøken Anna F. Hansen, Frederiksborggade 34.

Man maa være D. H. taknemlig
for hendes Forslag, om ikke af an-
den Grund, saa fordi hun til Dato
er den eneste Husmoder, der er frem-
kommet med et virkeligt Program; For-
dringen om et saadant er jævnlig ble-
ven opstillet fra Tjenestepigernes Side;
et andet er, om hun ikke turde være
gaaet for vidt i sin Imødekommen-
hed.

Af alle de Krav, der fra først af
blev stillede — jeg siger udtrykkelig fra
først af — thi efterhaanden er For-
dringerne stegne noget, var der i
Grunden kun to, som vakte Forar-
gelse, nemlig Overbetalingen og den
bestemte Fritid midt paa Dagen.

Hvad Overbetalingen angaar, da
er den vist af de Ting, der tager sig
væst ud paa Afstand. I ethvert ordent-
ligt Hus, — det vil her sige et Hus, hvor
Husarbejdet søges fordelt paa en for
Pigen saa bekvem Maade som mu-
ligt, — og af de Huse er der dog
sikkert mange — vil Overbetalingen i
Virkeligheden komme til at spille en
ringe Rolle; thi at man efter et Sel-
skab eller en større Hovedrengøring
kom til at betænke sin Pige med en
Ekstradusør, var dog nok til at over-
komme, og i de Huse, hvor Husmode-
ren ikke har den fornødne Omtanke og
Dygtighed i den omtalte Retning, vilde
Overbetalingen kun blive en passende
Klemme paa hende til at tage sig
sammen; en 12 Timers Arbejdsdag
er tilstrækkelig lang, selv om Hus-
gerning ved sin skiftende Art vel ikke
virker fuldt saa trættende som Sy-
eller Fabrikarbejde i den tilsvarende
Tid. — En Undtagelse turde de saa-
kaldte Herskabshuse dog danne, Huse,
som er indrettede paa større Selskabe-
lighed og som af den Grund har større
Folkehold; i saadanne Huse betales
for det første som Regel ogsaa en
betydelig højere Løn, og det større
Folkehold skaffer lettere det enkelte
Tyende Adgang til Frihed; om det
derfor vilde være klogt at fastholde
Kravet om Overbetaling i den Slags
Huse, er vel et Spørgsmaal; det kunde
tænkes, at det vilde indvirke paa den,
netop af de specielle Hensyn, højere
Løn. —

Kommer vi derimod til Spørgs-
maalet om den fastsatte Fritid, saa
maa jeg erklære mig ganske uenig
med D. H. ¹⁾

Hver anden Søndag fri fra Kl. 2
(fra først af var det Kl. 3) er kun ret
og billigt.

En ugentlig Friaften ²⁾ er der hel-
ler ikke noget at indvende imod —
(forøvrigt begæredes den paa Tjeneste-
pigernes oprindelige Program, saa vidt
vides, kun i den Uge, hvor Frisøndagen

¹⁾ § 2 i hendes Forslag lyder saaledes:
Hver anden Søndag fri fra Kl. 2 Eftm.

²⁾ § 3: En forud fastsat Dag ugentlig
skal Pigen have fri fra Kl. 6 Eftm., selv om
hendes normale Arbejdsdag gaar til Kl. 7
Eftm.

Dansk Kvindesamfund.

Alle Københavnskredsens Medlem-
mer bedes om at indlevere i August
Maaned paa Kontoret, Nørregade 33,
Stuen, deres Bidrag af 25 Øre — eller
derover — til Dronning Margrethes
Minde under den Form, som aftaltes
ved Fællesmødet i Odense den 21de
Maj.

Nørresundby- (Aalborg), Rønne-
Øder- og Ringkøbing-Kredsene bringes
herved Tak for indsendte Bidrag.

Ligeledes Odense-Kredsen og Oure-
Mark.

Anna Hjort,
Kasserer.

ikke faldt) — kun maa Dagen ikke
være forud fastslaaet. Der kan selv-
følgelig tænkes de Forhold, hvor Mad-
moder og Pige i al Venskabelighed
kan enes om at forlægge den en Gang
fastslaaede Aften; men det kunde og-
saa tænkes, at en — lad os sige —
paastaelig Pige holdt paa den be-
stemte Aften som sin Ret, og Byr-
den kom da til at hvile uforholds-
mæssig tungt paa Husmoderen, som,
hvor Husstanden bestaar af flere Per-
soner, er nødt til at tage Hensyn,
som hun ikke altid kan gøre Pigen
Rede for, men som kan være lige saa
berettigede som Hensynet til denne;
man holder jo ogsaa Pige for i paa-
kommende Tilfælde at have en Sted-
fortræder.

Jeg tror, man stod sig ved i begge
Parters Interesse at blive enige om,
at lade § 3 lyde paa en ugentlig
Friaften, med særlig Aftale for hver
Uge. At Husmoderen saa kunde
søge at lempe sig, saaledes at Pi-
gen i en Maaned eller to, hvis det
gjaldt om f. Eks. at høre en
Række Foredrag, deltage i Gymna-
stik eller anden Undervisning, kunde
faa den samme Dag i Ugen fri, blev
saa en Sag imellem dem; men en-
hver Husmoder ved vist, hvor vanske-
ligt, for ikke at sige umuligt, det er
for hende selv, blot en Maaned igen-
nem at tage sig fri en bestemt Aften
i Ugen; det forekommer mig, der ikke
burde lægges yderligere Baand paa
hende.

Det samme gælder til en vis Grad
§ 4. ³⁾ Dog maa jeg først her til-
lade mig at gøre D. H. min Kompliment;
thi det er ved denne § og dens
Anmærkning lykkedes hende saa at
sige at slaa to Fluor med et Smæk;
at skaffe Pigen et samlet Antal For-
middagstimer fri og at sikre Husmo-
deren mod den Risiko, at Pigen midt
paa en Vadske-, Stryge- eller større
Rengøringsdag forlader Arbejdet for
at tage sin lovhjemlede Fritid.

I og for sig er der intet at ind-
vende imod en Times Fritid i Da-

³⁾ § 4: Desuden skal hun have fri en
forud fastsat Time daglig inden for den nor-
male Arbejdstid.

Anm. Efter Overenskomst kan dog denne
Fritime henlægges fra den ene Dag til den
anden, naar blot det samlede Antal Fritimer
inden for den normale Arbejdstid bliver hen-
holdsvis 6 eller 7 Timer ugentlig, efter som
Pigen har fri Søndag eller ej.

Tandlæge Fru Tofte-Siesbye, Amagervej 31.

gens Løb — egentlig finder jeg, det
er en vis indre Tilfredsstillelse for en
Husmoder, naar Reglen er, at Pigen
har en saadan Hviletime — Spørgs-
maalet er for mig derfor kun: hvad
skal hun have Lov til at bruge den
til? Denne Fritime har nemlig og-
saa vokset sig stærkere. Hvis jeg
ikke husker meget fejl, udtalte Frk.
Christensen paa et af de første Mø-
der angaaende Tjenestepigesagen, at
denne Time kunde lægges, som det
passede Herskabet.

Paa Dansk Kvindesamfunds Møde
udtalte hun, at Ønsket var 1½ Time
om Dagen, helst midt paa Dagen, saa-
ledes at Pigen kunde gøre sine Ind-
køb ved Dagens Lys; mærkelig nok
opponerede ingen af Talerne herimod.
Og D. H. støtter altsaa Fordringen
gennem sit Forslag. Nu stiller det
sig virkelig saaledes for mig — hvis
jeg opfatter Sagen forkert, skal jeg
med Glæde tage mine Ord i mig igen
— at denne Fritime midt paa Da-
gen kan blive en utaaelig Byrde for
mangen Husmoder, at sige, hvis Pi-
gen skal have fuld Dispositionsret over
den, d. v. s., til at blive hjemme el-
ler gaa ud, ganske som hun vil; og hvis
hun bliver hjemme, om hun da, som
i Amerika, vel er hjemme, men ikke
til Stede for Husets Folk.

I et Hus, hvor Husstanden be-
staar af 5 à 6 Personer, og hvor
man kun har en Pige, vil Husmoderen
Morgen indtil Frokost som oftest være
optagen af Husgerningen, enten hun
nu hjælper Pigen eller hun besørger
de fornødne Indkøb. Før Kl. 12½
à 1 kan man ikke regne, at alt Morgen-
arbejde og Opvask efter Frokost er
forbi for begges Vedkommende.

Hvis Pigen saa regelmæssig skal
have en Time eller halvanden fuld-
stændig fri, fra 1½ til 3 f. Eks., vil
Husmoderen blive afskaaren fra at røre
sig ud af Huset, idet der i et køben-
havnsk Hjem med flere Personer maa
være nogen til at lukke Gængdøren op.
Enhver Husmoder, der bor i en af Byens
Forstæder eller paa Broerne, vil saa-
ledes aldrig nogen Sinde kunne komme
ind til Byen, da dette umuligt kan
udrettes i Løbet af 1½ à 2 Timer.
Selvfølgelig mener jeg ikke, at Hus-
moderen nødvendigvis skal bruge hver
Formiddag til Byture, men hun maa
være berettiget til, til enhver Tid at
kunne være Herre over sine Bevægelser
i saa Henseende, og hun maa have
Ret til at lægge Pigens Fritid paa
den Tid af Dagen, hvor det passer,
ikke alene hende selv, men ogsaa Hu-
sets Orden, Spisetid o. s. v. og til at
fordre, at hun i den Tid lukker op,
i Fald det ringer.

Det er maaske i denne Forbindelse
ikke overflødigt at henlede Opmærksom-
heden paa, at det jo i Virkeligheden
ikke alene er et Spørgsmaal mellem
Husmoder og Pige, men at det stræk-
ker sig ind i mange Forhold, over
hvilke Husmoderen i alt Fald fore-